

Identificació de l'expedient

Resolució d'arxivament de la informació prèvia núm. IP 265/2022, referent a Trambaix UTE.

Antecedents

1. En data 19/07/2022, va tenir entrada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit de denúncia contra Tramvia Metropolità SA, amb motiu d'un presumpte incompliment de la normativa sobre protecció de dades personals.

Després, en data 26/07/2022, el denunciant va complementar el seu escrit de denúncia, en resposta al requeriment que prèviament li havia adreçat aquesta Autoritat a l'efecte que aportés més informació i concreció sobre els fets denunciats.

En primer lloc, el denunciant exposava que pateix una discapacitat i problemes visuals, fet que va propiciar que no veiés que la targeta de transport que estava utilitzant per viatjar en tramvia estava exhaurida. Durant el trajecte, va pujar "un inspector al tranvía, y le sancionó", i en relació amb això es queixa que l'inspector ferroviari li va requerir el document nacional d'identitat (DNI) i "el va incorporar a un dispositiu electrònic", sense que ell consentís aquest tractament de les seves dades, ni que abans l'informés sobre "la persona responsable del fichero ni del tratamiento que se iba a dar a los datos."

2. L'Autoritat va obrir una fase d'informació prèvia (núm. IP 265/2022), d'acord amb el que preveuen l'article 7 del Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre el procediment sancionador d'aplicació als àmbits de competència de la Generalitat, i l'article 55.2 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (LPAC), per determinar si els fets eren susceptibles de motivar la incoació d'un procediment sancionador.
3. En aquesta fase d'informació, en data 22/06/2023 es va requerir l'entitat denunciada perquè informés sobre el següent:
 - La data exacta dels fets denunciats i les circumstàncies i motius pels quals l'inspector ferroviari va requerir les dades personals del denunciant, i les va introduir en un dispositiu electrònic.
 - El responsable del tractament de les dades personals recollides pels inspectors ferroviaris en l'exercici de les seves funcions.
 - Les dades personals que l'inspector ferroviari va recollir del denunciant, i amb quina finalitat, i la base jurídica que legitima aquest tractament.
 - Si els inspectors ferroviaris tenen la condició d'agents de l'autoritat i, en aquest cas, quina normativa ho preveu.
 - Si es va fer efectiu el dret d'informació en la recollida de les dades personals del denunciant, d'acord amb les previsions de l'article 13 del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27/4, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades (RGPD).

4. En data 10/07/2023, Trambaix UTE (TBX UTE) va respondre el requeriment amb un escrit en què, entre altres manifestacions, exposava el següent:
- Que “El dia 19 de juliol de 2022, el denunciant viatjava amb una T-Casual esgotada, per tant, segons les “Condicions Generals d’Utilització de TRAM” en el seu punt 6.5.e es considera que estava realitzant un ús indegut del servei del tramvia al utilitzar un títol de transport caducat, esgotat o defectuós. Aquest és el motiu pel qual li van imposar la corresponent percepció mínima, ja que no disposava d’un títol vàlid de transport.”
 - Que “el responsable del tractament de les dades personals recollides pels inspectors ferroviaris en exercici de les seves funcions informem què, en l’acte de la imposició d’una Percepció Mínima, el que correspon a les ‘Percepcions mínimes i denúncies administratives’ en funció de la xarxa utilitzada, és Tramvia Metropolità, S.A. per TRAMBAIX, o Tramvia Metropolità del Besós, S.A. per TRAMBESOS. En aquest cas, doncs, Tramvia Metropolità, S.A.”
 - Que “En el cas que no s’abonés la percepció mínima imposada en el termini indicat, en constituir una infracció administrativa sancionable, podria donar lloc a la incoació d’un expedient administratiu sancionador per part de la Direcció General de Transports i Mobilitat i, per tant, el responsable del tractament ‘Inspecció i sancions de transport ferroviari’, de les dades obtingudes en la tramitació del expedient sancionador seria la Direcció General de Transports i Mobilitat, amb la finalitat de gestionar les actuacions d’inspecció i les sancions en matèria de transport ferroviari, en exercici de poders públics.”
 - Que “la finalitat per la qual els agents recullen les dades personals és per a gestionar aquesta informació amb l’objectiu de proposar, formular i notificar la percepció mínima i denúncia administrativa, en el seu cas.”
 - Que “Tot això s’informa en el dors de la butlleta de la imposició de la Percepció Mínima que s’entrega als usuaris i usuàries que viatgen sense títol o amb títol no vàlid, així com els drets que poden exercir en relació a llurs dades personals.”
 - Que “La base jurídica que legitimaria que un agent ferroviari del TRAMBAIX pugui requerir el document nacional d’identitat a un viatger i el pugui emprar-lo per estendre una percepció mínima és la relativa al compliment d’una obligació legal. En concret, el compliment del que preveuen els articles 38 i 60 de la Llei 4/2006, de 31 de març, ferroviària.”
 - Que en relació al dret d’informació “aquest s’ha fet efectiu amb la informació completa i detallada que consta al dors de la butlleta de la Percepció Mínima que s’entrega als usuaris i usuàries que viatgen sense títol o amb títol no vàlid, perquè pugui fer el pagament de la sanció imposada.”
 - Que “L’agent ferroviari NO ha introduït ni llegit el DNI del denunciant amb l’aparell de lectura electrònica, com afirma; l’aparell de lectura electrònica (PDA) només llegeix els títols de viatge, per veure si el títol està validat o està caducat. Les dades del DNI es prenen manualment, i només en la mida estrictament necessària per estendre la

butlleta de sanció i, en el seu cas, poder iniciar el expedient administratiu d'infracció. Per tant, es té estricta cura del que estableix l'article 32 del RGPD.”

L'entitat denunciada adjuntava a l'escrit una còpia d'un formulari de butlleta de percepció mínima, en la qual, entre d'altra informació, es fa constar la següent:

“El responsable del tractament ‘Percepcions mínimes i denúncies administratives’, de les dades obtingudes en l'acte de la imposició d'una Percepció mínima serà, en funció de la xarxa utilitzada, Tramvia Metropolità SA per TRAMBAIX o Tramvia Metropolità del Besós SA per TRAMBESOS, amb la finalitat de gestionar les esmentades percepcions mínimes denúncies administratives, en exercici de poder públics. Podeu exercir els drets relatius a la protecció de dades adreçant-vos a dpd@trambcn.com. Per a més informació, podeu consultar la política de privacitat a <http://www.tram.cat/privacitat>. (...)”

El fet de no abonar la percepció imposada en el termini indicat, en constituir una infracció administrativa sancionable, pot donar lloc a la incoació d'un expedient administratiu sancionador per part de la Direcció General de Transports i Mobilitat, amb la finalitat de gestionar les actuacions d'inspecció i les sancions en matèria de transport ferroviari, en exercici de poders públics. Podeu exercir els drets relatius a la protecció de dades adreçant-vos a http://territori.gencat.cat/tractament_dades_drets. Per a més informació, podeu consultar la política de privacitat a http://territori.gencat.cat/tractament_dades_053”

5. En data 09/10/2023, també en el si d'aquesta fase d'informació prèvia, l'Àrea d'Inspecció de l'Autoritat va accedir a l'enllaç <http://www.tram.cat/privacitat>, indicat al formulari de la butlleta de percepció mínima. Allà es constata que a través de l'enllaç electrònic s'accedeix a la resta de informació que estableix l'article 13 de l'RGPD relativa als tractaments de dades vinculats amb l'emissió d'una percepció mínima. Així mateix, es va accedir a l'enllaç http://territori.gencat.cat/tractament_dades_053 i es va constatar que allà hi figura la resta d'informació relativa als tractaments de dades vinculats amb la incoació d'un procediment sancionador en matèria de transport ferroviari.

Fonaments de dret

1. D'acord amb el que preveuen els articles 90.1 de l'LPAC i 2 del Decret 278/1993, en relació amb l'article 5 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, i l'article 15 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, és competent per dictar aquesta resolució la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

D'altra banda, l'àmbit competencial de l'Autoritat per atendre la denúncia formulada contra TBX UTE (empresa operadora del sistema tramviari Trambaix) ve determinat per l'article 3.f de la Llei 32/2010, atès que l'àmbit d'actuació de l'Autoritat comprèn els fitxers i els tractaments duts a terme per: “f) Les altres entitats de dret privat que presten serveis públics per mitjà de qualsevol forma de gestió directa o indirecta, si es tracta de fitxers i tractaments vinculats a la prestació d'aquests serveis.”

2. A partir del relat d'antecedents, cal analitzar els fets denunciats objecte d'aquesta resolució d'arxiu.

2.1. Sobre la recollida de les dades que figuren al DNI

En primer lloc, el denunciant exposa que l'agent ferroviari que va detectar que viatjava amb un títol de transport exhaurit va requerir-li el DNI i "el va incorporar a un dispositiu electrònic", sense que ell consentís aquest tractament de les seves dades.

Respecte d'això, cal assenyalar que perquè un tractament sigui lícit cal tenir almenys una de les base jurídiques previstes a l'article 6.1 de l'RGPD, ja sigui el consentiment de la persona afectada o alguna de les altres circumstàncies que preveu el mateix precepte. En el cas que ens ocupa, correspon incidir en les bases jurídiques previstes en les lletres c i e de l'article 6.1 de l'RGPD, segons les quals el tractament és lícit quan sigui necessari per complir una obligació legal aplicable al responsable del tractament (lletra c), o quan el tractament sigui necessari per complir un interès públic o exercir poders públics conferits al responsable del tractament (lletra e).

Tal com es desprèn de l'article 6.3 de l'RGPD, en ambdós casos la base jurídica del tractament ha d'estar establerta per una norma amb rang de llei, tal com reconeix l'article 8 de la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (LOPDGDD).

Respecte això, cal tenir en compte la Llei 4/2006, de 31 de març, ferroviària, que a l'article 38 estableix el següent, en relació amb el règim aplicable al personal ferroviari:

"3. Els empleats del titular de la infraestructura, de les empreses ferroviàries i de les empreses operadores que presten el servei tenen, en els actes de servei i en els motivats per aquests, la consideració d'agents de l'autoritat en l'exercici de llurs funcions, especialment les de vigilància immediata de l'observança, pels usuaris i per tercers en general, de les regles que estableixen les lleis i els reglaments i les condicions generals d'utilització. Els dits empleats han d'exercir les funcions inspectores corresponents i han de donar compte de les infraccions detectades als òrgans administratius competents, els quals han de supervisar, en tots els casos, la inspecció, la tramitació de les denúncies presentades i la imposició de les sancions corresponents, si escau."

L'article 60.2 de la Llei 4/2006 disposa el següent:

"2. Els funcionaris del departament competent en matèria d'infraestructures i serveis de transport i dels ens locals titulars de la prestació de serveis ferroviaris i el personal d'inspecció expressament facultat per l'ens administrador de les infraestructures ferroviàries tenen la consideració d'agents de l'autoritat, d'acord amb el que estableix l'article 38, en els actes de servei o amb motiu d'aquests, i poden sol·licitar, si cal, el suport dels cossos i les forces de seguretat."

Al seu torn, l'apartat 11è de les Condicions generals d'utilització del TRAM, relatiu a la funció inspectora, determina:

"1. D'acord amb el que disposen els articles 38 i 60 de la Llei 4/2006, de 31 de març, ferroviària, els inspectors, conductors i altres treballadors autoritzats de les empreses

operadores dels serveis tramviaris queden expressament autoritzats per fer la funció d'inspecció i control en relació amb: (...); b) La tinença d'un títol de transport vàlid.(...).

2.En l'exercici de les funcions d'inspecció i control, els inspectors i conductors de les empreses operadores poden sol·licitar a les persones usuàries o tercers infractors que s'identifiquin, per tal de poder confirmar l'acompliment de les presents Condicions generals i, si es neguessin a fer-ho, podran sol·licitar l'auxili i el suport del personal de seguretat contractat per la mateixa empresa, així com dels agents de l'ordre públic.”

Així mateix, cal assenyalar que l'apartat 6è d'aquestes condicions, en concordança amb el que preveu l'article 52 de la Llei 7/2004, de 16 de juliol, de mesures fiscals i administratives, disposa el següent:

“En el cas que es viatgi sense bitllet, amb un títol de transport no validat o amb un títol de transport no vàlid per a les característiques del trajecte o de l'usuari o usuària, com a pas previ al que està establert en la normativa vigent al respecte d'infraccions i sancions en l'àmbit del transport, serà d'aplicació el següent:

a) El personal de l'empresa operadora requerirà a l'usuari o la usuària l'abonament d'una percepció mínima la quantitat de la qual estarà degudament senyalitzada, expedint el corresponent document justificatiu. (...)

b) En el cas que l'usuari o la usuària no pagui de forma immediata la percepció mínima requerida, el personal de l'empresa operadora ha de sol·licitar-li que s'identifiqui per gestionar el cobrament, si no s'ha fet amb anterioritat en la fase d'inspecció.(...)”

Per tot el que s'ha exposat, es considera que quan l'agent ferroviari va requerir el DNI del denunciant per estendre la butlleta de percepció mínima va actuar sense vulnerar el principi de licitud, ja que la competència de la qual deriva el tractament d'aquestes dades està previst en normes de rang de llei, i era un tractament necessari per complir una missió realitzada en interès públic o en l'exercici de poders públics (art. 6.1.c i 6.1.e RGPD).

Finalment, cal indicar que TBX UTE ha manifestat que l'agent ferroviari no va introduir les dades personals contingudes al DNI del denunciant en cap dispositiu electrònic, ja que l'aparell de lectura electrònic (PDA) que porta només llegeix els títols de viatge per veure si el títol està validat o caducat. Així doncs, les dades del DNI de la persona denunciant només es van incorporar manualment a la butlleta de percepció mínima, i aquestes actuacions, tal com s'ha indicat, es considera conforme a la normativa de protecció de dades.

2.2. Sobre el compliment del deure de informació

En relació amb això, la persona denunciant manifesta que no es va fer efectiu el dret d'informació en matèria de protecció de dades, en el moment en què se li va requerir el DNI.

Respecte d'això, cal indicar que l'article 11 de l'LOPDGDD determina que, quan les dades personals s'obtenen directament de l'afectat, el responsable del tractament pot complir el deure d'informació que estableix l'article 13 de l'RGPD facilitant a l'interessat la informació per capes informatives. D'aquesta manera, en una primera capa informativa hi pot constar la informació bàsica, que ha de contenir almenys: la identitat del responsable del tractament, la finalitat del tractament i la possibilitat d'exercir els drets que estableixen els articles 15 a 22 de l'RGPD. També cal indicar una adreça electrònica o un altre mitjà que permeti accedir de manera senzilla i immediata a la resta d'informació.

Tota aquesta informació bàsica i l'enllaç a la resta d'informació de l'article 13 de l'RGPD consta al model de butlleta de percepció mínima aportat per TBX UTE, tal com s'ha indicat en els antecedents de fet d'aquesta resolució (4rt i 5è). I la butlleta de percepció mínima complementa aquesta informació amb la relativa a la del tractament de dades personals que es produiria en el cas que el denunciat no faci efectiu el pagament de la percepció i l'òrgan competent (la Direcció General de Transports i Mobilitat del Departament de Territori) tramiti un procediment sancionador.

En conseqüència, es considera que l'agent ferroviari de l'entitat, quan entrega la butlleta de percepció mínima a les persones viatgeres que poden estar cometent una infracció ferroviària, compleix amb el deure de informació en matèria de protecció de dades personals, atès que allà hi consta tota la informació requerida per l'RGPD.

3. L'article 10.2 del Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre el procediment sancionador d'aplicació als àmbits de competència de la Generalitat, preveu que "(...) no es formularà plec de càrrecs i s'ordenarà el sobreseïment de l'expedient i l'arxiu de les actuacions quan de les diligències i de les proves practicades, en resulti acreditada la inexistència d'infracció o responsabilitat. Aquesta resolució es notificarà als interessats". I l'article 20.1 del mateix decret determina que escau el sobreseïment: "a) Quan els fets no són constitutius d'infracció administrativa."

De conformitat amb tot el que s'ha exposat en el fonament de dret 2n, i atès que durant les actuacions dutes a terme en el marc de la informació prèvia no s'ha acreditat cap fet que pugui ser constitutiu d'alguna de les infraccions previstes a la legislació sobre protecció de dades, escau acordar-ne l'arxivament.

Resolució

Per tant, resolc:

1. Arxivar les actuacions d'informació prèvia número IP 265/2022, relatives a Trambaix UTE, ja que no s'ha constatat que s'hagi produït cap acte que pugui ser constitutiu d'alguna de les infraccions previstes a la legislació sobre protecció de dades.
2. Notificar aquesta resolució a la persona denunciant.
3. Ordenar que la resolució es publiqui al web de l'Autoritat (apdcat.gencat.cat), de conformitat amb l'article 17 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre.

Contra aquesta resolució, que posa fi a la via administrativa d'acord amb els articles 26.2 de la Llei 32/2010 i 14.3 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de

l'Agència Catalana de Protecció de Dades, amb caràcter potestatiu les persones interessades poden interposar un recurs de reposició davant la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en el termini d'un mes a comptar a partir de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb el que preveuen l'article 123 i següents de la Llei 39/2015. També es pot interposar directament un recurs contenciós administratiu davant els jutjats contenciosos administratius de Barcelona, en el termini de dos mesos a comptar a partir de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Igualment, les persones interessades poden interposar qualsevol altre recurs que consideri convenient per defensar els seus interessos.

La directora